

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za 1 leto 170 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 8. julija 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 80.

Statistika trgovskega in obrtniškega gibanja.

(Iz predsedstvenega poročila, podanega na plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice dne 4. t. m.)

Za pregled trgovskega in obrtniškega gibanja v zborničnem okolišu v dobi od 1. septembra t. l. do konca marca letošnjega leta navajam sledeče številke:

V obrtnem katastru beležimo v dobi od 1. oktobra do konca lanskega leta 1111 prijav, število odjav pa 1249, torej presegajo odjave prijave za 138 obratov. Občutno nazadovanje se opazja pri mlinarskem obrtu, kjer je znašalo število prijav 23, število odjav pa 48, dalje pri žagah, kjer je bilo 11 prijav, a 31 odjav, kar najbolj dokazuje krizo, ki vlada v našem mlinarstvu in v lesni industriji. Isto opazimo tudi pri trgovini z lesom, kjer znaša število odjav 79 napram 38 novim prijavam in je torej padec še enkrat večji kot število novih obratov. Nazadovanje se nadalje opazuje pri branjarji in sejmarnstvu in končno v trgovini z žganjem, kar gre najbrž na rovaš visokih taks.

V prvem četrtletju letošnjega leta je bilo prijavljenih 31 obratov na tovarniški način in večjih obrtniških podjetij, odjavljenih pa 21, tako da število odjav od kvartala do kvartala konstantno raste. Največje število odjav izkazuje izdelovanje cementne opeke.

Obrtniških obratov je bilo v prvem četrtletju letošnjega leta na novo prijavljenih 479 obratov, odjavljenih pa 495, trgovinskih obratov je bilo odjavljenih 532, odjavljenih pa 574. Število odjav presega število prijav povprečno torej za 10%.

Izterjavanje davkov.

Iz raznih prečasnih pokrajin prihajajo poročila, kako se posamezne pokrajinske uprave trudijo, da zberejo vsak mesec za izplačilo službenih prejemkov državnih nameščencev potrebna sredstva. Tako poročajo časopisi, da so imeli koncem meseca junija t. l. izredne težave v Dalmaciji, nič manjše ne v Zagrebu in tudi po Ljubljani se je že govorilo, da bodo potrebne izredne odredbe, da dobi finančna uprava na razpolago vsaj toliko denarja, kolikor ga potrebuje za službene prejemke raznih resortov. Pri tem so pokrajinske finančne uprave navezane skoro edino na donos direktnih davkov, dočim se izdatni donosi monopolov in indirektnih davkov stekajo naravnost v centralno blagajno. Naravno je, da morajo zaradi tega finančne delegacije posvečati podvojeno pozornost izterjavanju direktnih davkov, da ne pridejo v skrajno neljube neprilike, da ne bi mogle ob mesecu nakazati za izplačilo službenih prejemkov potrebnih sredstev. Iz Zagreba dohajajo poročila, da se hočejo tam vsi že zapadli direktni davki z vso brezobzirnostjo izterjati, torej brez dvoma tudi oni, za katere je bila finančna delegacija iz utemeljenih razlogov primorana dovoliti odlog plačila ali odplačevanje v obrokih. Ni izključeno, da se bo enako postopalo tudi v Sloveniji. — Stališče, katero zastopa v tem oziru

V trgovskem in združnem registru je bilo v prvem četrtletju 1924 na novo vpisanih 38 posameznih tvrdk, 11 javnih trgovskih družb, 17 družb z omejeno zavezo in 6 delniških družb, v združnem registru pa 12 zadrug. Med izbrisanimi tvrdkami sta dve posamezni tvrdki, 8 javnih trgovskih družb, 2 družbi z omejeno zavezo, 1 delniška družba in 4 zadrug. Razglašeni konkurzi se nanašajo na 1 javno trgovsko družbo in na 2 družbi z omejeno zavezo. Število poravnanih znaša v prvem četrtletju 7 in sicer se tičejo 4 posameznih tvrdk, 3 pa javnih trgovskih družb. S tem je statistično ovrženo pisanje nekaterih časopisov o predstojećih polomih v slovenski trgovini. V drugem četrtletju je bilo vpisanih 18 posameznih tvrdk, 11 trgovskih družb, 9 družb z omejeno zavezo in 5 delniških družb v trgovskem in 13 zadrug v združnem registru. Izbrisanih je bilo 7 posameznih tvrdk, 4 javne trgovske družbe, 2 družbi z omejeno zavezo in 2 delniški družbi ter 6 zadrug. Konkursi so bili razglašeni nad 2 posameznimi tvrdkami, 1 javno trgovsko družbo in 1 družbo z omejeno zavezo. Poravnanih je bilo 8 in sicer 6 posameznih tvrdk, 1 javna trgovska družba in 1 družba z omejeno zavezo.

V prvem polletju je prejela zbornica 6748 dopisov in imela 9127 ekspedicij. Nadalje je izdala zbornica poleg drugih 1050 uvoznih potrdil, 446 svedočb o izvoru in 129 svedočb za udeležbo pri javnih licitacijah.

finančno ministrstvo, je popolnoma nevzdržno, ker nikakor ne gre, da bi se davki izterjavali z vso brezobzirnostjo ravno v pokrajinah, ki v polnem obsegu zadoščajo svoji dolžnosti. Na drugem mestu poročamo, da je Hrvatska in Slavonija plačala v prvih treh mesecih tega leta 2 milijona dinarjev preko proračuna, Slovenija preko 8 milijonov in Dalmacija nad 2 milijona. Ako ni centralna finančna uprava povodom povišanja službenih prejemkov storila svoje dolžnosti in vsaj približno preračunila višjo potreščino ter pravočasno skrbela za njeno kritje, naj nosi tudi posledice sama. Preodkaze naj za izplačilo višjih prejemkov potrebna sredstva iz centralne blagajne. Nikakor pa ne gre, da bi se izkušalo vsled tega krati v katerikoli smeri ugodnosti davkoplačevalcev, da si izposlujejo za plačilo davkov odlog ali odplačevanje v obrokih, ako so za to dani izredni, upoštevani vredni razlogi. Protestiramo vnaprej proti taki nameri in apeliramo na vse slovenske poslance, da pravočasno preprečijo izterjavanje davkov tudi v primerih, v katerih davkoplačevalec brez ogrožanja svojih eksistenčnih pogojev ne bi mogel trenutno zadostiti svoji dolžnosti. Osobito naj preprečijo, da se bodo tudi vnaprej brez vsake omejitve dovoljevali odlogi plačil ali odplačevanje v obrokih, ako navede davkoplačevalec za to zadostno utemeljene predloge.

Bančni polomi v Avstriji.

V zadnjem času je prišlo v Avstriji več manjših bančnih zavodov v plačilne težkoče. Vendar pa te težkoče niso imele tako velikega vpliva na gospodarsko življenje v Avstriji, kakor poslovni nadzor in plačilne težkoče depozitne banke na Dunaju, ki ima

nad 60 podružnic in je udeležena na številnih industrijskih podjetjih. Dočim ni izključeno, da se bo dalo manjšim zavodom s smotreno sanacijsko akcijo pomagati preko težav, ki jih je povzročila ponesrečena spekulacija s francoskim frankom, so izgledi za sanacijo depozitne banke jako slabi. Ta nezdrav pojav v avstrijskem gospo-

darskem življenju je dal povod za obsežne debate v parlamentarnem finančnem odseku. Tekom debat se je predlagalo, da se ustvari bančni jamstveni zakon in poostri tudi ostala zakonita določila o krizi. Polom uglednih bančnih zavodov časopisje živahno komentira. Ti komentarji so tudi za nas neposredne sosede kolikor toliko zanimivi. Tako se bavi te dni z bančnimi polomi tudi »Grazer Volksblatt«, ki je znan po svojih zvezah z vodilnimi vladnimi krogi. Po ugotovitvi, da ni glavni vzrok za bančne polome le ponesrečena spekulacija s francoskim frankom, ampak tudi brezvestno poslovanje, izvaja nastopno: »Gotovi krmilarji našega gospodarskega življenja niso korektno postopali, poslovali so lahkomišlno, kakor hazardni igralci. V zvezi s polomom depozitne banke se imenujejo celo osebe, katerim se pripisujejo slabi nameni. Trdi se tudi, da velebanke, ki so pričele velepotezno sanacijsko akcijo, niso le same sebe varale, ampak da so bile tudi same varane. Počakati moramo izida parlamentarne preiskave, če so očitki proti gotovim osebam resnični. Ako se ne spornu ugotovi, da se je na goljufiv način gospodarilo s tujim denarjem, naj se postopa proti krivcem brez vsakega ozira po že obstoječih zakonih in jih strogo kaznuje. Krici naj niso tako civilne, kakor kazenske posledice. Ugled parlamenta je v zadnjih letih veliko trpel. Sedaj ima parlament priliko, da si znova pridobi zaupanje prebivalstva in pokliče na od-

govor parasite in škodljivce našega gospodarskega življenja.«

V nadaljnjih izjavah se obrača članar proti materijalizmu sedanjega časa in zahteva poostreitev državnega nadzorstva nad bankami, ki je po dosedanjih izkušnjah nezadostna. V tem oziru navaja članar:

»Vlagatelji so zaupali svoje prihranke bankam v trdnem prepričanju, da ne morejo utrpeti nikake škode, ker posluje za vsako banko poseben državni komisar.

Sedaj šele vidijo, da je to nadzorstvo le pesek v oči. Zaradi tega je potrebna temeljita reforma nadzorstvenega zakona. Načeti bo tudi treba vprašanje jamstva upravnih svetnikov. Dejstvo je, da se institucijo upravnih svetnikov v izdatni meri zlorablja. O tem je vsak prepričan, ki količkar vidi za kulise. Voliti bi se morali v prvi vrsti strokovnjaki, ki poznajo poslovanje in ki bi se ne zadovoljevali z vlogo statustov in prisilil upravne svetnike, da bi ne prepuščali posameznikom gospodarjenja z ogromnimi vrednotami. V finančnem odseku parlamenta se je o tem že razpravljalo. Pododsek, kateremu se je zadeva odkazala, bo brezdvoma nujno posloval in pospešil uveljavljanje svojih sklepov. Zabavljanje in kritika škandaloznih pojavov nas ne bo rešila, pač pa bo resno delo izločilo gnulobo in pospešilo normalizacijo razmer. Pričakujemo od parlamenta, da bo neizprosno napravil konec sedanjim nevzdržnim razmeram.«

Verižniška kupčija je tudi med protokoliranimi trgovci verižniška in nična.

Pravdno sodišče je zavrnilo tožbeni zahtevek tožeče stranke, lesne tvrdke v Lj., zoper toženca, lesnega trgovca v Mb., ki je meril na to, da toženec izpolni sklepno pismo 1. VII. 1922 in tožiteljici dobavi tamkaj določeno množino stavbenega lesa pod ustanovljenimi pogoji, a to iz nastopnih razlogov:

Dognano je, da je bil toženec dne 1. VII. 1922 sklenil dobavno pogodbo, katera se uveljavlja v tožbi, z lesno tvrdko A. v N. Dne 18. VII. 1922 pa je tvrdka A. odstopila svoje pravice iz te pogodbe lesni tvrdki B v C. proti plačilu odstopnine 40.000 Din in vrnitvi nadavka 20.000 Din, danega tožencu. Dne 27. VII. 1922 pa je zopet tvrdka B. vse svoje pravice iz te pogodbe odstopila tožeči tvrdki proti temu, da ji je tožiteljica povrnila navedena dva zneska, in proti temu, da dobi tvrdka B. 35% dobička, ki bi se dosegel pri nadaljnji prodaji blaga.

Utemeljen je tožencev prigovor, da je odstop 18. VII. 1922 in nadaljnji odstop istih pravic 27. VII. 1922 prepovedana verižniška kupčija v zmislu zakona o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije z dne 30. XII. 1921, št. 6., Ur. l. 1922. Določba člena 9. tega zakona prepoveduje namreč med drugim večkratno preprodajo, ki namerja podražiti cene življenjskih potrebščin, a pravilnik k temu zakonu pravi v členu 6. (štev. 311., Ur. l. 1922), da nastopi verižna trgovina, ako se prehod blaga iz roke proizvajalcev v roke potrošnikov podražuje s tem, da se uvede v trgovino nov, pridobitno nepotreben član.

Po gornjem pa gre za večkratno odstop istega blaga od osebe na osebo, ne da bi pri tem dotični opravili kako trgovsko potrebno opravilo in ne da bi se ob tem blago le količkar pri-

bližalo svojemu gospodarskemu smotru. Kljub temu je pa prva odstopnica dobila odstopnino v znesku 40.000 dinarjev, ki se vsaj do zneska 35.000 dinarjev znači kot čisti dobiček, ako se odbije posredovalcu plačani znesek 5000 Din, dočim je druga odstopnica si pridržala pri odstopu blaga tožiteljici 35%-ni delež na bodočem dobičku. Vrnila sta se torej s tema odstopoma v trgovino nepotrebna člana, kojih edina namera je bila, da blago podražita. O tem ni moči dvomiti, ako se upošteva, da je gotovo bilo v računu tožnice, da tvrdki B. izplačano odstopnino 40.000 Din pribije k prodajni ceni blaga ter da vrhu tega doseže pri nadaljnji prodaji dobiček, katerega 35%-ni delež si je tvrdka B. dala obljubiti od tožiteljice. Istotako je tvrdka A. ob odstopu tvrdki B. morala vedeti, da bo de njej izplačana odstopnina 40.000 Din ceno navila. Ta dva odstopa sta pa v bistvu večkratna preprodaja na podlagi prvotnih cen, pri čemer si je prva odstopnica brez resnične izročitve blaga zagotovila lep dobiček s tkzv. odstopnino, druga odstopnica pa si tudi zagotovila delež na bodočem dobičku, ne da bi bila blago dejanski prevzela od tvrdke A. in ga tožeči stranki izročila. Kot prepovedani verižniški kupčiji sta pa na pominjana odstopa nična v zmislu § 879. obč. drž. zak., in za njuno uveljavljanje sodišča ne morejo nuditi svoje pomoči. Nasproti tožencevemu stališču, da ni govora o prepovedani verižniški kupčiji, ker so udeleženci izključno le protokolirane trgovske tvrdke, je poudariti, da zakon o pobijanju draginje glede trgovcev ne dela nobene razlike.

Tožiteljica je s prizivom pobijala ta izvajanja. Pred vsem ne gre za večkratno preprodajo, ker druga odstopnica B. ni prejela od tožiteljice nikake

nadaljnje odstopnine, marveč le povračilo plačane odstopnine, a je zase sklenila le dogovor s tožiteljico, da se les skupno proda in da je deležna na morebitnem, skupno doseženem dobičku s 35%. Blago se je torej le enkrat odstopilo, druga tvrdka B. pa je stopila s tožiteljico samo v družbo z deležem na dobičku. — Izvajanja pa, da gre za nepotrebne posredovalce, po katerih se blago svojemu gospodarskemu smotru ni približalo, so pa opovržena s tem, da so udeležene same protokolarne trgovske tvrdke, torej osebe, katerim zakon izrecno priznava pravico trgovanja in ki se nikakor ne morejo označiti za pridobitno nepotrebne člane. Nečista špekulacija ali namen, da bi se cena blagu podražila, ni niti najmanj izkazana. Zasluge prve odstopnice bi pri dvamilijonski kupčiji po lastnih ugotovitvah sode ne iznašal več nego 7% in je gotovo primeren visoki kupnini in vrednoti blaga.

Prizivno sodišče je priziv zavrnilo. Stvarnemu in pravnemu položaju ustrezajočim razlogom prve sode je še dodalo, da je brezvestno špekulacija in namen draženja spoznati zlasti v tem, da je tvrdka A. izplačala prvotnemu pogodniku na odstopnini 40.000 dinarjev, ne da bilo v spisih najti dejanske podlage za utemeljenost in primernost višine te, kar pavšalno določene odpravnice.

Tudi revizija ni imela uspeha (odločba Stola sedmorice, odd. B v Zagrebu od 27. V. 1924 Rv 354/24/1). Vrhovna sodba izdaja, da člen 5. zakona o pobijanju draginje za nikogar ne dela nikake izjeme in da ne ustvar-

ja za protokolarne trgovce privilegija za verženje, — to bi bilo nezmišljeno —; nego se obrača zoper večkratno preprodajo (= verižno kupčijo) sploh, naj jo vrši kdorkoli, da se je le prehod blaga iz rok proizvajalcev v roke potrošnikov podaljšal ali obtežil in podražil s tem, da se je uvedel v kupčijo nov član, ki je za gospodarske svrhe odveč. Vse to pa je v navzočem primeru ugotovljeno. Ugotovljeno je namreč po eni strani, da je od toženca kupila blago tvrdka A., ta da je odplatno odstopila svoje pravice iz te dobavne pogodbe tvrdki B., ta pa takisto tožeči tvrdki, ne da bi bili ti odstopi potrebni ali da bi bili blago le količjak približali svojemu gospodarskemu namenu; pa drugi strani pa, da je tvrdka A. od tvrdke B. prejela odstopnino v znesku 40.000 dinarjev, tvrdka B. si pa pri nadaljnjem odstopu izgovorila še 35% deleža na bodočem dobičku, a da je bilo gotovo v računu tožiteljice, da tvrdki B. izplačano odstopnino 40.000 Din pribije k prodajni ceni blaga in da povrh pri kupčiji še doseže dobiček. Za učen veržništva že zadošča, ako se en član odveč vrine v trgovinski stik med proizvajalcem in potrošnikom; tu pa je celo ugotovljeno, da sta se vrinila celo dva taka člana. Ugotovljeno je slednjič tudi še, da si je bila tožiteljica svesta podražujočega učinka svojega nastopa v tej verižni kupčiji. Spričo ničnosti verižniške preprodaje naravno tožiteljica ni mogla pridobiti nikakih pravic zoper toženca na dobavo predmetnega blaga.

rst.

Trgovska gremijalna nadaljevalna šola v Kranju.

Trgovska gremijalna nadaljevalna šola v Kranju je zaključila dne 29. junija tretje leto svojega obstanka in dokazala z živahnim razmahom svojim ustanoviteljem, kako potrebna je bila v Kranju ta panoga nadaljevalnega šolstva. Trgovski vajenci, ki so pohažali do šol. leta 1921/22 skupno s obrtnimi tukajšnjo obrtno nadaljevalno šolo v itak prenapolnjenih razredih, niso mogli dobiti vključitve najboljši volji učiteljsva potrebnega strokovnega znanja, trgovske učenke pa so bile sploh izključene od vsake nadaljnje izobrazbe. Zato je sklenil trgovski gremij za politični okraj Kranj pod vodstvom svojega agilnega načelnika g. Frana Sirca, da osnuje po vzoru drugih trgovskih gremijalnih nadaljevalnih šol tudi v Kranju enak zavod, in sicer postopoma prvi in drugi razred. V šolskem letu 1921/22 začetkom 35 učencev in učenke se jih število redno zviševalo in doseglo v istem šolskem letu — 48. Razstava izdelkov koncem drugega šolskega leta je dokazala, da učenci pravilno pojmujejo pomen in namen ustanove ter njihovo

stremljenje po čim obsežnejšem trgovskem znanju. Da nudi torej učenec po možnosti zaokroženo znanje v najvažnejših trgovskih poslih, je osnova gremij v šolskem letu 1923/24 še tretji nadaljevalni razred in uspeh ni izostal. Dočim so učenke in učenke 3. razreda z vztrajno marljivostjo in intenzivno pozornostjo sledili pouku in izvrševali svoje izdelke, da zapuste kot prvi absolventje častno zavod, so se oni v 1. in 2. razredu v živahnem tekmovalstvu trudili, da dosežejo koncem leta ugoden izid in dovrše tako še pred potekom učne dobe tudi zaključni, tretji razred. Najboljši dokaz živahnega delovanja je ugoden končni izid, zlasti ako se upošteva najrazličnejša predizobrazba gojencev in gojenk. Izmed 62 vpisanih učencev in učenke je dovršilo svoje razrede 86%, zaključni razred pa zapuščala 8 odličnih absolventov odnosno absolventk, ki so si v triletnem marljivem delu pridobili po svoji ambiciji mnogo več znanja, kot ga predpisuje tozadevni učni načrt. — Zanimanje za tukajšnjo trgovsko gremijalno nadaljevalno šolo

pa se je v zadnjem letu razširilo tudi izven Kranja, kar dokazuje dejstvo, da so isto obiskovali tudi iz Skofje Loke, iz Kranja samega pa se je vpisalo več privatistov oziroma privatistk. Ugoden razvoj trgovske gremijalne nadaljevalne šole je trgovskemu gremiju lahko v zadoščenje za trud in gmotne žrtve, ki jih je imel z vzdrževanjem šole in prav tako županu g. Cirilu Pircu, ki se je poleg skrbi, ki mu jih prizadeva vzdrževanje v Kranju tako razvitega šolstva, posebno toplo zavzel za to najmlajšo institucijo in s srečno roko pomagal premestiti najtežje ovire.

Tržaško prometno poročilo.

Pisano je sredi junija in pravi:

V letošnjem marcu je praznoval Trst izenačenje prometa s predvojnimi časom in celo še mal napredek. Železniški in ladijski promet sta večja kakor pred vojno, in je treba posebej še upoštevati dejstvo, da promet nemških pristanišč, v zadnjih mesecih močnejše naraščujoč, ni mogel ovirati tržaškega. In tudi jugoslovanski promet s Trstom je bil v mesecih januar—marec 1924 skoraj za polovico večji kakor v istih mesecih leta 1923.

Tržaški železniški promet je znašal v marcu 28.882 vagonov, na dan povprečno 931 vagonov napram 496 vagonom 1923 in 753 leta 1913. Plovne družbe poročajo vse o naraščanju blagovnega in deloma tudi osebnega prometa. V dobi januar—april je zvišal Lloyd import za 40%, eksport pa za 90% napram prvim štirim mesecem lanskega leta; Cosulich je prepeljal v preteklem gospodarskem letu skoraj 7 milijonov meterskih stotov blaga itd.

Živahni promet v pristanišču in v sedaj moderno upravljanih skladiščih opominja pošiljalce, da adresirajo blago kar moč natančno, da grede transporti hitro izpod rok in se prihranijo nepotrebni nadaljnji stroški.

Poročilo pravi nadalje, da inozemstvo prav malo ve, kakšni koliji se morejo izlagati v levantinskih pristaniščih. Izvemo, da delajo samo v Aleksandriji in Port Saidu plavajoči žerjavi in je torej mogoče izložiti težke kolije. V Carigradu, Konstanci, Galacu, in Varni gre možnost do 40 ton, v Batumu in Harfi do 25, v Smirni do 20, v Bajrutu in Solunu do 15, v Pireju 12, v Brajlji, Retimnu in Mersini 10, Larnaki 8, v Burgasu, Calamati in Limasolu 7, v Adalii 6 in pol, v Jafi in Trapecuntu 5, v Kavali 4 tone.

Tržaška centrala Lloyda pravi, da so pred kratkim vpeljali zelo velike tarifne spremembe v levantnem tarifu. Če se kdo za to zanima, dobi vse dobro popisano v »N. Fr. Presse« od 20. junija. Omenjeno naj bo še, da

je Lloyd znižal čas blagovne vožnje od Trsta do Odeze na 13 dni. Splošno je opaziti, da vlada v Trstu velika živahnost in da skušajo pristanišče kolikor mogoče dvigniti. Kaj pravi k temu Reka, je pa drugo vprašanje.

Najvažnejše določbe zakona o taksah in pristojbinah.

Avstrijski pristojbinski zakon je ostal v Sloveniji do leta 1920. neizpremenjen v veljavi, kakor smo ga prevzeli ob prevratu. Z dnem 6. aprila 1920 so pa stopila v veljavo nekatera določila zakona o taksah bivše kraljevine Srbije, dne 1. septembra 1921 pa nadaljnja določila, tako da se je avstrijski pristojbinski zakon le postopoma razveljavil z zakonom o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923. se je uveljavil skoraj že docela srbski zakon za vso kraljevino. Neizpremenjena so ostala le določila o zapuščinah, darilnih pogodbah, o službenih in služnostnih pogodbah in nekaj manj važnih tarifnih postavk, ki veljajo še v obliki prejšnjega avstrijskega zakona. Spričo vednih izprememb so gospodarski krogi bili na nejasnem, kdaj in v katerem znesku morajo plačati kako pristojbino. Zveza trgovskih gremijev v Ljubljani, na katero je dohajalo nebroj vprašanj, osobito prve čase po uveljavljenju zakona z dne 25. oktobra 1923, se je zaradi tega odločila, da je založila pod gornjim naslovom posebno brošuro, ki vsebuje v alfabetičnem razporedu vsa važnejša določila o taksah. Brošura se naroča pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani in velja pri pošiljki po pošti 16 Din. — Opozorjamo gospodarske kroge na to brošuro in jim priporočamo, da si jo v lastnem interesu čimprej nabavijo. Posebno vrednost ima brošura vsled tega, ker se v njej ne obravnava le z zakonom z dne 25. oktobra 1923 uveljavljene izpremembe, ampak vsa določila, ki so v veljavi, torej tudi ona, ki smo jih ob prevratu prevzeli iz avstrijskega zakona, kolikor niso bila s poznejšimi zakoni izpremenjena ali razveljavljena. Prepričani smo torej, da bo brošura vsakomur, kdor ima danes opraviti s pristojbinami in taksami, to je vsem strokam trgovcev, industrije in obrtnikov, najbolj služila.

Brošuro je sestavil davčni konzulent Trgovske in obrtniške zbornice g. F. Žagar.

Trboveljski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA.
Kralja Petra trg 8. — Telefon 249.
Plačilo tudi na obroke!

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Bilo je pozno v noč, ko sta dospela domov. Baron je hitrih korakov odšel v svojo sobo. Legel je v posteljo, toda spanec ni obiskal to noč njegove spalnice. Slišal je vsako uro, ki je tolkla v vaškem zvoniku in vsak njen udarec mu je vznemirjal srce. Kje se najde rešitev? Edino Ehrental je bil njegovo upanje. V mislih je stal pred tem človekom, ponižan in proseč ga milosti. Obupno je vil roke. Šele proti jutru ga je spanec rešil za nekaj časa nemirnih misli.

Hreščeči glasovi so ga zbudili. Delavci iz tovarne so prišli z vaško godbo in mu priredili podoknico. Včasih ga je to veselilo, danes pa so ga veseli, razposajeni glasovi jezili. Hitro se je oblekel in odhital na dvorišče. Njegova hiša je bila okrašena in delavstvo ga je sprejelo z navdušenimi klici. Odzdravil jim je in rekel, kako ga veseli današnji dan in koliko dobrega pričakuje od njih. Toda čutil je, da so vse te besede le laž in da ni v njem no-

bene energije. Ukazal je napreči in se odpeljal proti mestu, ne da bi preje pozdravil svojo ženo in hčerko. Vstopil je v hišo pri Ehrentalu. Vrata pisarne so bila še zaklenjena, sluga je moral poklicati trgovca, ki je bil še pri zajutreku.

Ehrental se ni malo začudil zgodnjemu obisku in hitrih korakov je odšel v pisarno. Baron mu je kratko in hladno razjasnil položaj, ki ga je tako zgodaj privedel k njemu. Ehrentala je njegova pripoved silno razburila. »Ta Pinkeles se je drznil posoditi denar proti menici! Kako vam more posoditi tako veliko vsoto? Mož vendar nima sredstev in tudi ne desetisoč dolarjev.« Baron mu pripomni, da vsota prvotno ni bila tako visoka, toda ravno to je Ehrentala še bolj razburilo.

»Od sedem tisoč na deset tisoč!« reče jezno in hiti po sobi gor in dol. »Torej tri tisoč ima dobička! Nisem imel zaman tako malo zaupanja do tega človeka! On je nož, ki reže na dve strani. Toda vse njegovo imetje ni vredno sedem tisoč, kje neki jih je dobil?«

Ta nejevolja Ehrentala napram Pinkelesu pa je baronu zelo ugajala in na tihem je premišljeval, če ni morda delal možu že večkrat krivic? »Tudi meni se dozdeva Pin-

keles jako nevaren človek,« reče čez nekoliko časa.

Toda zmotil se je ubogi baron, kajti Ehrental se je srdito obrnil proti njemu in pričel: »Kaj pravzaprav govorim o Pinkelesu, on je moral tako ravnati, a vi ste plemeniti človek in ste vendar delali tako z menoj. Za mojimi hrbtom ste sklepali kupčije in dali njemu zaslužka tri od sedem tisoč na menico. Ali veste, kaj se to pravi?«

»Tudi jaz bi hotel, da ne bi bilo neprijetnega dolga,« reče baron, »toda, ker pa danes menica zapade in mož noče o podaljšanju iste nič vedeti, moramo neke dobiti denar.«

»Kaj pravite, moramo dobiti denar,« odvrne jezno Ehrental; »vi ste sami zapisali tri tisoč dobička v njegov žep, sedaj pa tudi iščite denar, kjer ga hočete.«

Jezno, toda vendar nekako boječe mu je odvrnil baron: »Govorite nekoliko bolj prijazno, gospod Ehrental!«

»Zakaj naj bi bil prijazen napram vam,« zavpije Ehrental, »vi tudi niste ravnali prijazno z menoj, kakor tudi Pinkeles ne!«

»Prišel bom zopet,« odvrne baron, »kadar se boste zadržali tako, kot se spodobi dostojnemu človeku.«

»Če boste prišli po denar, potem

raje ne pridite, gospod baron,« reče Ehrental. »Nimam denarja za vas in četudi bi ga imel, ga vržem raje skozi okno na cesto, kot pa bi vam izplačal le en dolar!«

Molče je zapustil baron sobo. Peljal se je od znanca do znanca in poizkušal dobiti denar, toda povsod mu je bila prošnja odbita. Proti pol dnevu se je vrnil na svoje stanovanje. Premišljeval je ravno, ali bi stopil še enkrat k Ehrentalu ali ne, ko nekdo potrka. Neznanec vstopi. Bil je Itzig, ki ga pa baron še ni nikdar videl. Prikloni se nizko in prične: »Milostljivi gospod, oprostite mi, da se vas drznem nadlegovati. Pošilja me gospod Pinkeles po denar za menico. Vljudno vas prosim, če bi mi blagovolili izplačati denar.«

Baron se zravnja in ga ošabno vpraša: »Kdo ste pravzaprav vi?«

»Veitel Itzig je moje ime, milostljivi gospod.«

Baron se silno prestraši, ko zasliši to ime. Spomnil se je, da ga je nekdo svaril pred tem človekom.

»Dosedaj sem bil knjigovodja pri Ehrentalu,« nadaljuje Itzig. »Sedaj pa sem podedoval malo premoženje in ga vložil v Pinkelesovo trgovino. Odločil sem se pa, da postanem končno samostojen.«

(Dalje sledi.)

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Sarajevu obstoji zavod za izdelovanje umetnega cvetja Fatimo Avdić, ki izdeluje cveče iz papirja in ga veže v šopke in vence. Poseben papir dobiva iz Nemčije in Češkoslovaške, enako barve, žice in sestavne dele. Za delo ima ročno stiskalnico, zračno škropilnico za barve in ostalo orodje. Zaposluje 10 oseb. Zavod vodi Caharija Segal — Ceh.

V Karlovcu obratuje tvornica kartonaže in umetnega cvetja. Ima kot učitelje inozemske delavce. Izdeluje vse vrste umetnega cvetja, listja, kmetijskih vencev, šopkov ter dekorativne vejice iz papirja in svile. Zaposluje 100 delavcev. Dnevno more proizvajati 1000 tucatov umetnega cvetja, poleg tega izdela 1000 škafeljev.

V Osijeku obstoji I. Slavenska industrija nagrobnih vencev Antonije Ivanović, ki se je učila v Budimpešti. Dela s 6 delavkami. Material dobiva iz Gradca in Prage.

Poleg teh obstoje še tvornice, ki sprejemajo cveče in dele iz inozemstva, enako papir za cveče, listje, žico, semena itd., kar pozneje po potrebi prodajo ali pa preplečejo v nagrobne vence, kot n. pr. F. Stern v Zagrebu.

Uvoz umetnega cvetja je znašal 1. 1920. 5116 kg v vrednosti 181.351 Din. Ker je bil 1. 1920. deloma prepovedan uvoz umetnega cvetja, je obstojal tudi velik nelegalni uvoz, tako da gorenja številka ne predstavlja pravega uvoza, ki je bil gotovo desetkrat večji.

Proizvajanje umetnega cvetja tvori panogo obrtno-industrijskega dela, ki je vezano s hišno industrijo, kjer pripade večji del zaslužka rodbini. Obrtno delo je obdelovanje papirja in platna ter izdelava cvetnih čašic, hišno-industrijsko delo je pa izdelovanje prašnikov, razporejanje cvetnih listov, izdelovanje popkov in cvetov, vezanje cvetov z listjem ter izdelovanje vencev. To je panoga industrije, kjer morejo žene po opravljenem domačem delu delati, in šele tedaj, ko se bo ta industrija razširila med narod in postane hišna industrija, bo mogla konkurirati z inozemsko. Na ta način si more pridobiti revna hiša marsikatero vsoto denarja. Zato je to panoga industrije ščitila tudi srbska carinska politika. Ker morajo biti pri nas muslimanke po veri ali običaju skrite pred moškimi v delavnicah, bi bila ta industrija zelo primerna, da se razvije med muslimankami v Sarajevu, Mostaru, Travniku, Banjaluki ter se jim na ta način omogoči delo in zaslužek.

(Dalje prih.)

Trgovina.

Uvoz semenskega krompirja v Italijo dovoljen. — Z odlokom z dne 21. junija 1924, ki je bil objavljen v št. 156 uradnega lista »Gazzetta ufficiale«, je italijanski minister za državno gospodarstvo dovolil, da se sme v tekočem letu pod gotovimi pogoji uvažati krompir, ki se mora porabiti izključno za seme. Tozadnje prošnje je treba poslati pred 1. avgustom t. l. laboratoriju za rastlinsko patologijo za poljedelstvo v Milanu.

Trgovina z žganjem v Srbiji. Trgovina z žganjem je v Srbiji vsled konca sezone izgubila na živahnosti. Na glavnih tržiščih žganja v Srbiji, Kragujevcu in Čačku varirajo cene od 60—80 para za stopnjo. Močno žganje se prodaja v Čačku po 14—14,50 Din, a v Kragujevcu po 14,50—15 Din.

Indeksne številke za veletrgovino. Tekom meseca maja t. l. se je indeksna številka za veletrgovino znižala na Češkoslovaškem od 1095 točk na 981, to je za 2,1%, v Avstriji pa od 19.465 točk na 18.282, to je za 6%.

Promet.

Brzovjavne in telefonske pristojbine v inozemskem prometu v razmerju 1 frank = 15 dinarjev. Po ministrskem odloku št. 21.749 z dne 28. maja 1924 je od 1.

dne meseca junija t. l. glede pristojbin za inozemske brzovjave ter telefonske pogovore določenih 15 dinarjev kakor enakovrednost franka. Od tega dne se mora torej plačati pri vseh inozemskih brzovjavah in telefonskih pristojbinah za vsak frank ali del franka petnajstkratni znesek v dinarski veljavi. Zato je treba brzovjavne pristojbine za inozemstvo od 1. junija t. l. pomnožiti s 15, da se dobi pristojbina v dinarski veljavi. Pristojbina za besedo je potemtakem na primer za Avstrijo, Italijo (razen Reke), Madžarsko in Rumunijo 2,70 Din (18 centimov), za Češkoslovaško 2,85 Din (19 cent.), za Francijo in Nemčijo 3,75 Din (25 cent.) itd. Pri vseh brzovjavah, katere gredo v države, ki spadajo k evropskemu prometu, se mora vedno zaračunati še ena beseda več, kakor jih ima brzovjavka v resnici. Na enak način se pomnože pristojbine v frankih za telefonske pogovore z inozemstvom. Z zgoraj navedenim odlokom je razveljavljena odredba št. 4655/III z dne 21. februarja 1923 (Brzovjavne in telefonske pristojbine v inozemskem prometu v razmerju 1 frank = 20 dinarjev).

Prvi in drugi razred na ruskih železnicah. Izza srede meseca junija se je zopet uvedlo na ruskih železnicah pri vozovih prejšnje Druške mednarodnih spalnih vozov prvi in drugi razred. Kakor znano, je bilo to ukinjeno že koj po začetku oktobrske revolucije 1917. Vozove prvega in drugega razreda se bo uvedlo tudi pri drugih vozovih ruskih železnic.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. Narodna banka je imela po stanju dne 22. junija t. l. za 5.408.317,880 Din in po stanju dne 15. junija t. l. za 5.450.840,140 dinarjev bankovcev v obtoku. Obtok bankovcev se je torej v času od 15. do 22. junija t. l. znižal za 42.522,260 Din. V času od 22. do 30. junija 1924 se je obtok zopet zvišal na 5.439,9 milijonov dinarjev, to je za 25,6 milijonov Din. Prvi teden v drugi polovici meseca junija t. l. se je obtok bankovcev znižal tudi v drugih državah, n. pr. v Avstriji za 232 milijard kron in na Češkoslovaškem za 169 milijonov kron.

Davki in takse.

Statistika v mesecu marcu t. l. pobranih neposrednih davkov. Po državnem proračunu bi se morali v mesecu marcu t. l. pobrati v posameznih pokrajinah nastopni zneski na neposrednih davkih: Hrvatska in Slavonija 11.420.833 Din, Bosna in Hercegovina 5.536.083 Din, Vojvodina 18.458.125 Din, Slovenija 4.066.895 Din, Dalmacija 1.285.333 Din, Srbija in Crnagora 15.306.562 Din. Dejansko pa se je pobralo v Hrvatski in Slavoniji 6.518.012 Din, v Bosni in Hercegovini 4.626.317 Din, v Vojvodini 8.968.076 Din, v Sloveniji 5.415.157 Din, v Dalmaciji 1.323.792 Din in Srbiji in Črni gori 12.031.127 Din. Proračun so torej dosegle edino Slovenija in Dalmacija in sicer ga je prva prekoračila za 1.348.261 Din, druga pa za 38.459 Din, dočim so vse ostale pokrajine zaostale za več milijonov: Vojvodina za 9.490.048 dinarjev, Hrvatska in Slavonija za 4 milijone 902.820 dinarjev, Srbija in Črna gora za 3.275.434 Din in Bosna in Hercegovina za 909.766 Din. Za prve tri mesece t. l. je bil donos neposrednih davkov proračunjen na 168.221.499 Din, dejansko pa je znašal 147.040.001 Din; dejanski donos je torej zaostal za proračunom za 21.181.498 Din. Preko proračuna so plačale v teh mesecih: Hrvatska in Slavonija 2.009.183 Din, Slovenija 7.948.265 Din in Dalmacija 2.216.432 Din, do proračuna pa manjka: Bosni in Hercegovini 1.428.531 Din, Vojvodini 21 milijonov 909.336 dinarjev, Srbiji in Črni gori pa 10.017.511 Din.

Koliko so plačale do konca meseca marca t. l. posamezne pokrajine na izrednih državnih pribitkih? V času od 1. julija 1923 do konca meseca marca t. l. se je na izrednih državnih davčnih pribitkih, to je na 500% izrednem pribitku na zemljiški davek in na 30% pribitku na ostale davke pobralo v naši kraljevini 369.508.596 Din. Ta donos se razdeli na posamezne pokrajine nastopno: Hrvatska in Slavonija 53.295.370 Din, Bosna in Hercegovina 83.452.164 Din, Vojvodina 118.922.458 Din, Slovenija 41.761.775 dinarjev, Dalmacija 4.419.921 Din, Srbija in Črna gora 67.656.905 Din.

Kako napreduje pobiranje davka na poslovni promet? V mesecu marcu leta 1923 se je pobralo v naši kraljevini 7.263.435 Din davka na poslovni promet, v prvih treh mesecih leta 1923 pa 29 milijonov 812.638 Din. V mesecu marcu leta 1924 se je pobralo tega davka 10.651.761 dinarjev in v prvih treh mesecih pa 41.910.761 Din. V »Službenih Novinah« objavljena statistika ne pojasnjuje, koliko tega davka se je pobralo v posameznih pokrajinah, da bi bila tako porazdeljena statistika na podlagi podatkov, ki jih ima generalna direkcija neposrednih davkov, mogoča in tudi poučna, ker še pri nas do danes niso potihnile govorice, da se zakon o poslovnem davku s strogo doslednostjo izvaja le v nekaterih pokrajinah.

Davčno oblastvo v Ljubljani razglasa: Po določbah čl. 204. finančnega zakona za leto 1924-1925, Urad. lista št. 140-43 z dne 13. maja 1924 se s tem javno razglasa, da bodo odmerni izkazi o dohodnini s prip. za davčno leto 1923 razgrnjeni davčnim zavezancem na vpogled v času od 17. do všteti 31. julija 1924 in sicer odslej le pri tukajšnjem oblastvu in pri davčnih uradih Ljubljana-okolica in Vrhnika. V nadomestilo odmernega izkaza pri županstvu prejmejo vsi davčni obvezanci o predpisu dohodnine z vsemi pribitki še posebna obvestila in to potom županstva. Od zneskov, navedenih v teh obvestilih, se odštejejo vsa morebitna naplačila (a konto plačila) za davčno leto 1923 tako, da bo plačljiva le še razlika med sedanjo definitivno odmero in pa dejanskim plačilom na račun za davčno leto 1923. Odmerni izkazi vrše hkratu tudi nalogo svoječasni izpiskov iz plačilnih nalogov v smislu § 217. zak. o oseb. davkih. Vpogled v odmerne izkaze je splošno dovoljen vsem vpisanim davčnim zavezancem ali njihovim pooblaščenem. Poslednji se pa morajo v to svrhu izkazati s kolka prostim pooblastilom. Določba, da je davčni zavezanec upravičen zahtevati pri davčnem oblastvu podrobne podatke glede odmerne podlage, je še v veljavi. Tako prošnjo je kolkovati s 5 Din. Kak priziv ali pritožbo proti odmerjenemu davku je vložiti najkasneje do vštete 16. avgusta 1924 pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljubljani. Priziv ali pritožbo je po taksem zakonu kolkovati z 20 Din, vsako prilogo z 2 Din. Predpis dohodnine onih zavezancev, ki v ravno omenjenem roku ne podajo pritožbe ali priziva, postane s 16. avgustom 1924 pravomočen, četudi se jim niso izročili posebni plačilni nalogi. Prekoračitev tega roka se zamore oprostiti samo v primeru § 286. zak. o oseb. davkih. Onim davčnim zavezancem — posebno gg. duhovnikom, — katerim se dohodnina do sedaj še ni mogla odmeriti, se bodo dostavili svoječasno posebni plačilni nalogi.

Izvoz in uvoz.

Uvoz živine v Švico. Švicarski veterinarski urad je uvozno prepoved za živino iz naše kraljevine, Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske in Rumunije preklical in izdaja izza dne 16. junija t. l. zopet uvozna dovoljenja.

Carina.

Carinski prejemki v drugi desetini meseca junija t. l. — V drugi desetini meseca junija t. l. se je pobrale naše carinarnice 36.449.686 Din carine. Največ so pobrale carinarnice v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, in sicer v Beogradu na Savi 2.285.098 Din, na pošti 600.426 Din in na železniški postaji 4.064.657 Din, v Zagrebu 6.005.552 Din in v Ljubljani 3.580.792 Din. Od carinarnic v Sloveniji so pobrale največ na Jesenicah 397.778 Din, v Mariboru 1.519.970 Din, na Rakeku 507.391 Din in v Celju 897.574 Din.

Iz naših organizacij.

Ustanovna glavna skupščina »Zveze društev privatnih nameščencev Slovenije v Ljubljani« se vrši v nedeljo dne 13. julija 1924 ob 11. uri dopoldne v Ljubljani v dvorani mestnega magistrata. Društva, ki še niso prijavila svojega pristopa, se vabijo, da prijavijo svoj pristop, ali pa, da se udeležijo skupščine po svojih zastopnikih kot gostje. Eventualne dopise je nasloviti na: Val. A. Urbančič, Ljubljana, Gradišče 17/I.

Hmelj.

IX. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zatec, CSR, 1. julija 1924. Ko smo si natančno ogledali stanje vseh nasadov našega okoliša, lahko rečemo, da je stanje vobče zadovoljivo in da lahko računamo z dobro letino. Skoro vse rastline so dorasle do vrha drogov oz. žic, so bujne rasti in imajo mnogo panog. Hmeljišča so podobna temnim gozdom. Barva listov je svetlozelena, rastlina je brez mrčesa. V nekaterih nasadih se že vidijo cvetni popki. Le mali del vseh nasadov je v toliko zaostal, da je rastlina šele to ¼ drogov dospela, vendar je pa tudi popolnoma zdrava. Dne 28. junija je toča v nekaterih občinah doline Goldbach povzročila precejšnjo škodo. Začetkoma meseca junija se je prikazala aphid muha, katere je pa izginila brez vidnih posledic. Sedaj izvršujejo hmeljarji zadnja dela v hmeljiščih. Množina letošnjega pridelka je odvisna od vremena meseca julija. Rabili bi posebno tople noči, da bi rastlina nastavila obilo cvetnih popkov. Vobče se lahko reče, da je letos rastlina v razvoju za 14 dni naprej, kajti v normalnih letih je nismo imeli 1. julija že do vrha drogov. — Na hmeljarskem trgu je postalo mirno. Dne 23. min. meseca se je prodalo 30 bal hmelja po 6900—7050 šl. kron za 50 kg. Od navedenega dneva so pa cene le nominalne. — **Savez hmeljarskih društev.**

Razno.

Italijanski proračun 1924/25 izkazuje (za finančno leto od 1. julija 1924 do dne 30. junija 1925) 17.999 milijonov izdatkov in 16.644 milijonov dohodkov, torej primanjkljaj 1355 milijonov lir. Ta deficit pa se nanaša na izredni del proračuna; redni proračun izkazuje suficit 2737 milijonov lir.

Gospodarsko napredovanje Rusije. — Na mednarodnem komunističnem kongresu je imel Rykov govor o gospodarskem in finančnem položaju Zveze sovjetskih republik. Rykov je izjavil, da je iz statističnih podatkov razvidno, da je industrija v splošnem po preteku treh let dosegla 48% predvojne industrije, industrija za preoblikovanje pridelkov 50% in nekateri oddelki elektrotehnične in tekstilne industrije pa 100%. Izvoz petroleja bo v najkrajšem času dosegel predvojne številke. Finančni položaj industrije se je toliko zboljšal, da je prinesel 40 milijonov dohodkov. Število delavcev, nameščenih v industrijskih in prevoznih podjetjih, znaša 2.600.000, t. j. dvakrat toliko kakor v letu 1922. Plače znašajo že 60% predvojnih plač in še vedno rastejo; brezposelnost pojema. — Rykov je dostavil, da se Rusija gospodarsko dviga brez tuje pomoči. Glede rusko-angleških pogajanj v Londonu je Rykov izjavil, da se ne ve, ali so Angleži pripravljeni investirati večje kapitale v Rusijo. — Tudi žetev kaže dobro; danes pridelala Rusija že 80% predvojnega pridelka. Izvoz bo znašal 200 milijonov. Vlada bo predvsem gledala, da uredi trgovino. Denarna reforma se je popolnoma posrečila. Ob zaključku finančnega poslovnega leta se bo popolnoma ustavilo tiskanje papirnatega denarja.

Izseljevanje iz Češkoslovaške v mesecu aprilu t. l. V mesecu aprilu t. l. so češkoslovaška oblastva izdala dovoljenje za izselitv v inozemstvo 3348 osebam (marca t. l. 3560 osebam) in sicer 776 iz Češkega, 233 iz Moravske, 60 iz Šlezije, 2173 iz Slovaške in 106 iz Podkarpatske Rusije. Od teh oseb jih je odpotovalo: na Francosko 1182 (v marcu t. l. 683), v Združene države ameriške 1141 (1658), v Kanado 262 (546), v Avstrijo 180 (123), v Nemčijo 145 (126), na Ogrsko 113 (87), v Jugoslavijo 80 (36), v Argentinijo 64 (69), v Rusijo 44 (53), v Italijo 33 (10), na Rumunsko 27 (29), na Poljsko 23 (24), v druge države 59 (108).

Industrijalcem in obrtnikom! — Podružnica Ferialnega Saveza na vseučni-

lišču v Ljubljani nas prosi, da priobčimo: Letošnje leto bo našo Slovenijo, kakor vsako leto, obiskalo veliko število dijakov, predvsem članov Ferijalnega Saveza (počitniške zveze). Ker člani te po celi državi razširjene nadstrankarske dijaške organizacije niso samo gimnazijci in realci, ampak tudi gojenci raznih trgovskih in strokovnih šol, si bodo na svojem potovanju ogledali tudi nekatera industrijska podjetja in razne panoge domače obrti. Zato prosimo p. n. industrialce in obrtnike, da bodo tem potujočim dijakom razkazali svoja podjetja, da bodo vtisi, ki jih bo odnesel od nas ta naš naraščaj, pripomogli k razvoju industrije in obrti na našem jugu.

Ljudsko gibanje v Mariboru. — V prvi polovici tega leta je bilo v Mariboru 468 oseb rojenih, in sicer 238 moških in 230 ženskih, med temi je bilo 23 mrtvorojenih, in sicer 16 moškega, 7 pa ženskega spola. To znači zelo slab pojav, kajti 23 je bilo mrtvorojenih, kakor se ve, vsled slabe prehrane. — Umrlo je pa 369 oseb, in sicer 208 moških in 161 ženskih, kar znači tudi oslabiljenje moškega spola, kar je bilo videti tudi lanskega leta. — Porok je bilo samo 177, to pa zato, ker je pomanjkanje stanovanj. Povsem je gotovo, da se bodo poroke v Mariboru in okolici pomnožile, in sicer jih bo nedvomno še enkrat toliko v drugi polovici leta, ako se stanovanjske razmere izboljšajo in če resnično prestane stanovanjska beda.

Brezposelnost v Avstriji. Začetkom meseca junija t. l. je bilo v Avstriji 68.475 oseb brezposelnih. Njihovo število se je tekom meseca maja t. l. znižalo za 17%. Na Dunaju samem je bilo začetkom meseca junija t. l. brezposelnih 37.651 oseb, to je za 11% manj nego začetkom meseca maja t. l.

Indeksne številke za preživljanje. V Nemčiji so znašali stroški za preživljanje po stanju dne 18. junija t. l. 1120 milijardkratni mnogokratnik predvojnih cen. Na Angleškem pa so se povišali stroški za preživljanje po stanju začetkom meseca junija t. l., ako vpoštevamo cene v mesecu juliju 1914 s 100 točkami, na 171 točk.

Posredovalnica za službe Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani ima vedno na razpolago vse vrste trgovskega personala in posluje za poslodavce brezplačno. Vse gg. trgovce, kakor tudi ostale podjetnike prosimo, da

pri njih izpraznjena mesta vedno prijavljajo na naslov: Posredovalnica Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani (telefon št. 552).

New York v letu 1927? New York, najbogatejša, najrazkošnejša in najbolj pregrešno mesto, kakor ga imenuje Miss Roda Alisa, bo izginilo leta 1927 raz površja zemlje. Prerokovalka zaključuje svoje prerokovanje z besedami: »Evropejci in Amerikanci ne hodite leta 1927 v New York. Rešite svoje imetje pravočasno iz razkošnega mesta.« — Miss Roda Alisa je islandsko-angleško-amerikanske krvi in samotari vrh gore »Santa Cruz«. Tupatam zapušča samotarski kraj in prihaja v mesta, kjer prerokuje ljudem bodočnost. — Tu pa ne gre za lažnjive izmišljotine, kajti že leta 1902 je Miss Alisa prerokovala o stranskem potresu, kateri bo uničil krasno mesto San Francisco, kar se je tudi dogodilo. Istotako je predvidevala evropsko vojno za leto 1914 in je tudi že takrat prerokovala, da bo v letu 1917 posredovala Amerika, kar se je tudi dogodilo. — Miss Roda Alisa prerokuje Ameriki še drugo strašno neizgovorno in sicer ne samo, da se bodo leta 1927 pogreznili newyorška v nebo dvigajoča se poslopja v atlantsko morje, temveč tudi, da se bo leta 1938 ameriški finančni sistem izvanredno poslabšal tako sicer, da bo padla vrednost dolarja in da bo ta prišla celo na višino današnje avstrijske krone.

Tržna poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 4. julija 1924 se je prijavilo 236 svinj, 6 koz in 4 ovce. Cene so bile sledeče (Din za komad): Mladi prašiči, 5–6 tednov stari 200–225; 7–9 tednov 275–300; 3–4 mesece 400–625; 5–7 mesecev 750–900; 8–10 mesecev 1000–1250. 1 kg žive teže 15–16.25; mrtve 17.50–21.25. Koze (komad) 225 do 250; ovce 187.50–200.

Seno na mariborskem trgu. — Dne 5. t. m. so kmetje pripeljali 21 voz sena in 5 voz slame. Vsled te količine so prodajali seno po 37.50 do 45 Din, slamo pa po 30 do 40 Din. Do 11. ure dopoldne je bilo razen treh voz sena prodano vse. Posestniki teh treh voz so pa nato s ceno poskočili in so zahtevali po 50 Din za 100 kg sena.

SLADKOR.

Cehi računajo z dobro letino, samo da bo vreme v prihodnjih treh mesecih vsaj deloma ugodno. Sladkorni trg kaže malo bolj prijazno lice, kakor ga je prejšer se še ne more govoriti o kakem zaključnem preobratu, a najsrajni pesimizem je prenehal; zaupanje se pa še ni povrnilo. Junij je bil v Ameriki topel in se je porabilo več sladkorja. Willett in Gray sta pisala že 12. junija, da je povpraševanje veliko in si je seveda trg s tem zelo opomogel. Pač je nastopila tudi kratka reakcija, imajoča svoj vzrok v spekulativnih operacijah na terminski borzi.

Na Kubi je delalo okoli 20. junija še šest tovarn, med katerimi so nekatera največjih podjetij. Blagovno poročilo s Kube okoli 20. junija je bilo to-le:

	1924	1923
Skupna produkcija	4.075.000	3.603.000
Poraba	125.000	125.000
Prosto za izvoz	3.950.000	3.478.000
Dosedaj dostavljeno v pristanišča	3.270.000	3.168.790
	680.000	309.210
Se mora še dostaviti	843.000	608.979
Zaloge v pristaniščih	1.523.000	918.189

Presežek letošnjega sladkorja napram lanskemu znaša torej okroglo 605.000 ton, to se pravi: kvantum, ki ga mora Kuba še eksportirati, je za 66% večji kakor lani. Producenti se tolažijo s tem, da je tudi leta 1921 preostalo za več kakor 1 milijon ton sladkorja, da so pa vsega prodali, starega in novega. Vedeti pa moramo, da si je od takrat opomogla tudi evropska pesna produkcija in da ima ravno letos lep napredek, dočim za Kubo tudi za prihodnjo kampanjo računijo spet s štirimi milijoni ton. Trenutno so cene trdne, ker se je konsum povečal in ker so zaloge iz evropskih produkcijskih dežel pičle. Kakor vse kaže, bodo cene v doglednem času spet morale pasti.

Dobava, prodaja.

Dobava sena. Intendantura Dravske divizijske oblasti v Ljubljani potrebuje večjo količino sena, katero nakupuje direktno od producentov posebna komisija, ki se nahaja pri imenovanem vojaškem oblastvu.

Dobava gumijevih cevi. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 26. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave gumijevih cevi.

Dobava čopičev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 26. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih čopičev.

Dobava železa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 26. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega železa.

Dobava žice. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 26. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave razne žice.

Dobava vrečic iz kartona, copat in sodov. Pri smodnišnici v Kamniku se bo vršila dne 16. julija t. l. druga ofertalna licitacija glede dobave vrečic iz kartona in copat ter dne 2. avgusta t. l. glede dobave sodov.

* * *

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Koledarje 1925 !

sprejema v delo in izvršuje že sedaj
tiskarna MERKUR, Ljubljana, Simon Gregorčičeva ulica št. 13. Telefon št. 552.

Državna borza dela v Mariboru. Pri tej borzi dela je bilo od 29. junija do 5. julija 1924 151 prostih mest pripravljenih, 183 oseb je iskalo dela, v 44 slučajih se je izvršilo posredovanje in 9 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 5. julija 1924 je bilo 4235 prostih mest pripravljenih, 5613 oseb je iskalo dela, v 2073 slučajih je borza posredovala in 1139 oseb je odpotovalo. Delo iščejo: 2 gospodinj, 30 hlapcev, 2 viničarja, 1 lovec, 2 šafarja, 1 drvar, 4 rudarji, 1 vrtnar, 6 podkov. kovačev, 2 kotlarja, 2 železostugarja, 1 železolivar, 3 kleparji, 1 zlatar, 7 stroj. ključavničarjev, 2 mehanika, 1 urar, 1 izdelovalec godal, 10 mizarjev, 2 kolarja, 2 sodarja, 1 žagar, 3 usnjari, 3 sedlarji, 1 barvar za platno, 26 krojačev in šivilj, 1 šteparica vrhnjih delov čevljev, 1 modistka, 6 peric, 11 čevljarjev, 1 knjigovez, 3 mlinarji, 4 peki, 2 slaščičarja, 2 mesarja, 2 zidarja, 1 slikar, 5 strojnikov, 10 slug, 2 knjigovodja, 20 trg. sotrudnikov in sotrudnic, 3 kontoristke, 1 knjigovodkinja, 88 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 2 hišnika, 30 pis. moči, 110 gospodinj, kuharic, služkinj, sobaric, varušek itd., 14 vzgojiteljic. — Delo je na razpolago: 99 hlapcem in deklam, 10 viničarjem, 50 rudarjem, 2 vrtnarjem, 1 opekarskemu mojstru, 1 kovaču za stroje, 1 monterju za instalacijo, 3 izdelovalcem godal, 1 kovotlačitelju, 3 sodarjem, 1 tkalcu za tkanje sukna, 2 tapetnikoma, 1 sladoledarju, 1 lakirarju za železno pohištvo, 4 slikarjem, 23 vajencem, 8 pomož. delavkam v opekarno, 10 šiviljam za obleko, 4 šiviljam za perilo, 8 poljedelskim delavkam, 1 prodajalki, 2 prvovrstnima kuharicama v hotel, 1 sobarici v gostilno, 2 natakaricama, 3 vzgojiteljicam, 110 kuharicam, služkinjam, sobaricam, varuškam, postrežnicam.

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-ind. d.d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri pošti, ček, zavodu št. 13.108

Nedvomni znaki

»Pravega :FRANCKOVEGA: kavnega pri-datka« in sicer: ime »Frank« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabojčke. — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Za tovarniške potrebe

la kožne jermene kg Din 138

Za gospodarske potrebe

la kožne jermene kg Din 133

dobavlja

Nabavno središče za poljedelske stroje:

Krunoslav Stj. Jakovlić k. d.

Glavno zastopstvo:

International Harvester Company of America, Chicago.

Zagreb, Martićeva ulica 14.

Brzjavi: Poljostroj.

Naročajte ,Trgovski list!'

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumba, sukanec, vezeno, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Jermena za cepe,

gože, biče (gajzle), jermena za čevlje, tržaške bičevnike, molvoz (špaga), šmis, čevljarstvo prejo, čopiče za beljenje in pleskanje ter razne krtače kupite najceneje v veletrgovini Osvald Dobeč, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Veletrgovina

kolonijalne

in

špecerijske

robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga

sveže pražene

kave, in letih dišav

in rudninske vode

Točna in solidna postrežba

Zahtevajte cenik!

Pergament

za
sadje

kakor tudi vse vrste
papirja priporoča

Kastelic in drug

Trgovina s papirjem na veliko

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulično posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo!

Na drobno!